

Fattigdom og ulighed på fremmarch i konkurrencestaten

Skrevet af: **Henrik Herløv Lund** | Offentliggjort: 16. december 2018

---

1. Fattigdom og fattigdomsmål(1)

En moderne definition af fattigdom lyder, at det handler om "... personer, som har så få penge eller andre besiddelser, at det er svært at skaffe de daglige fornødenheder og opretholde en acceptabel levestandard".(2) Der findes flere forskellige måder at opgøre fattigdom på, men den mest udbredte kaldes at opgøre 'relativ fattigdom', hvilket også benævnes '(median)indkomstmetoden'. Her opgøres fattigdom med udgangspunkt i borgernes indkomster, typisk den disponible indkomst (dvs. efter skat), som sætter den øvre grænse for forbrugsmulighederne.

Da familier har forskellig sammensætning, korrigeres familiens disponible indkomst, så den udtrykker forbrugsmulighederne pr. person i stedet for pr. familie. Man taler om 'ækvivalering af indkomsten'. For at kunne afgrænse gruppen af fattige fra ikke-fattige kan man med udgangspunkt i en indkomstfordeling af borgerne fastsætte et fattigdomsmål/-grænse, der fastsættes som en procentandel af det generelle indkomstniveau, målt ved medianen = den midterste indkomst.

De mest benyttede indkomstmål er 50%-grænsen eller 60%-grænsen.(3) Såvel OECD som EU anvender denne metode, når der foretages sammenligninger af fattigdom landene imellem. OECD anvender 50%-grænsen, mens EU anvender 60%.(4)

En måde at bekæmpe fattigdom er ved at indføre en officiel fattigdomsgrænse. Herved signaleres ikke blot opmærksomhed på fattigdomsproblemer, men også politisk vilje til at handle i forhold hertil. Efter længere debat om og kritik af manglen på en officiel fattigdomsgrænse blev der af SRSF-regeringen nedsat et 'ekspertudvalg om fattigdom' i 2012, hvis forslag til fattigdomsgrænse i 2013 blev vedtaget af et folketingsflertal. Denne fattigdomsgrænse lød på 50 procent af medianen over tre år, dog eksklusiv studerende. Denne grænse gjaldt frem til 2015, hvorefter den blev ophævet af Venstre-regeringen. I 2018 er der imidlertid af Danmarks Statistik blevet genindført et halvofficielt fattigdomsmål i Danmark. Målet udgør ikke en egentlig fattigdomsgrænse, men tjener til dansk opfølgning på FN's mål om at reducere fattigdom og indførelsen er sket på opfordring af Finansministeriet.

Opgørelsen bygger på en spørgeskemaundersøgelse. En række af elementerne fra den tidligere fattigdomsgrænse går igen heri:

- Studerende medregnes ikke
- Personer med en formue højere end 117.000 kr. medregnes heller ikke
- Indkomsten skal være under 50 procent af medianindkomsten, hvilket i 2018 svarer til 117.000 kr.

MEN: Et kritikpunkt mod den tidligere fattigdomsgrænse har været, at den i forhold til OECD's - og ikke mindst EU's - definitioner er betydeligt mere snæver, idet den kræver tre års fattigdom for de, som tælles med. Argumentet herfor har været, at der i løbet af tre år sker op til 50 procents udskiftning af personerne i gruppen af fattige. Men herimod er blevet rettet den indvending, at selvom nogle således undslipper fattigdommen i løbet af tre år, så kommer der i den anden ende lige så mange eller endnu flere nye fattige til.

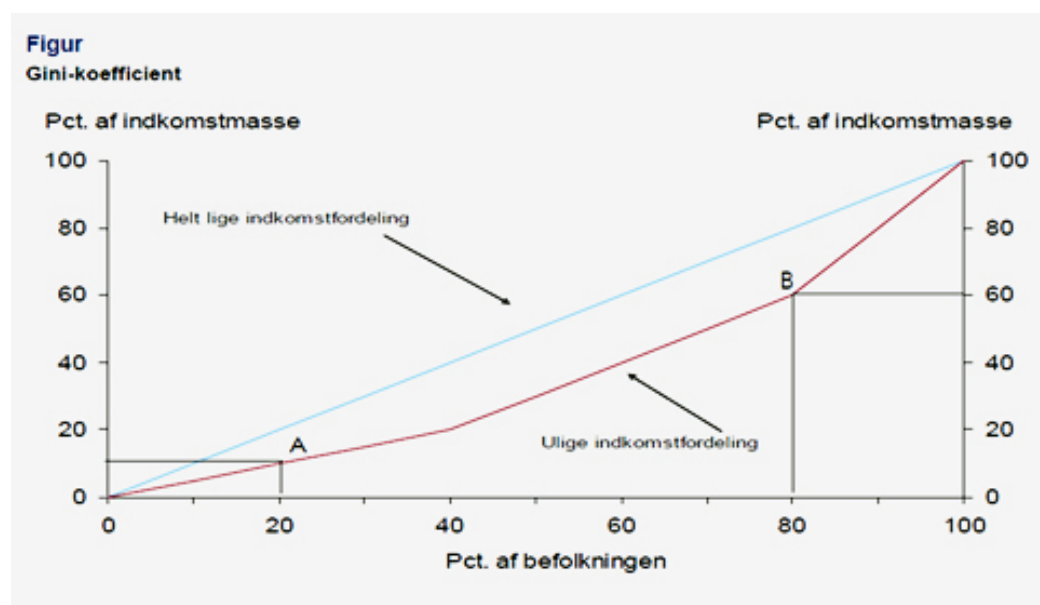
Hvis man derfor vil opgøre antallet af løbende fattige, bør man i stedet opgøre det årligt. Den store og relativt væsentlige forskel i nye fattigdomsmål fra Danmarks Statistik i forhold til den gamle

fattigdomsgrænse er, at den netop gør op med kravet om tre års fattigdom for at blive medregnet, idet man nu måler på ét år. Hermed vokser antallet af fattige danskere fra omkring 50.000 personer i 2016 ifølge SRSF-regeringens fattigdomsgrænse (3 års grænsen) til 226.500 personer (1 års fattige).(5)

2. Ulighed og måling af ulighed

Ved ulighed forstås slet og ret, at nogen har mere end andre. Man taler her om økonomisk ulighed, fx indkomst og formue. Men ulighed kan også handle om, at nogen har bedre eller dårligere levevilkår og livschancer, fx i forhold til sundhed, uddannelsesmuligheder o.l. Ulighed er således noget andet og mere omfattende end fattigdom; men er der stor økonomisk ulighed, er der også sandsynlighed for betydelig fattigdom. Ved måling af økonomisk ulighed bruges ofte inddeling af familierne efter stigende indkomst i 10 lige store grupper (deciler). For hver af disse grupper belyses deres andel af de samlede indkomster for alle i samfundet. En sådan kurve for indkomstfordelingen betegnes en Lorenz-kurve (den røde i figuren nedenfor).

Figur: Lorenz-kurve (6)

Det mest anvendte mål for ulighed er Gini-koefficienten. Tallet herfor angiver den procentandel af indkomstmassen, der 'mangler' at blive flyttet for, at der hersker fuld lighed. Eller med andre ord: Jo større Gini-koefficient, jo mere ulige er indkomstfordelingen.

Men skæv fordeling i ressourcer afgøres ikke alene af forskelle i indkomst, men også af ulighed i formuebesiddelse. En formue kan man direkte trække på, eller man kan bruge den til optagelse af lån fx i fast ejendom. Alt sammen øger det forbrugsmulighederne. Generelt er formuefordelingen endnu skævere end indkomstfordelingen.(7)

Ulighed i økonomisk henseende er imidlertid ikke den eneste form for ulighed, om end den er central og ofte også har relation til andre former for ulighed. Andre væsentlige former er ulighed i uddannelse, ulighed i beskæftigelse/ledighed og ulighed i sundhed.

Ulighed i uddannelse handler om sociale forskelle med hensyn til opnået uddannelse, som igen har betydning for tilknytning til arbejdsmarkedet og for indkomsten.(8) Denne ulighed kan fx måles ved, hvor langt man er nået i uddannelsessystemet, dvs. hvor meget uddannelse man har fået.

Ulighed i beskæftigelse og [ledighed](#) handler om sociale forskelle med hensyn til, om og hvor meget man går ledig og forskelle med hensyn til beskæftigelseschancer og jobtyper. Denne ulighed måles bl.a. ved socialt betingede forskelle i [erhvervsfrekvens](#) og ledighedsprocent samt i risiko for at havne på overførselsindkomst. Forskelle i beskæftigelseschance og arbejdsløshedsrisiko hænger bl.a. sammen med uddannelse, helbred, social og etnisk baggrund.(9)

Ulighed i sundhed handler om socialt betingede forskelle i levetid, helbredstilstand og sygdomsrisiko. Der er et antal forskellige måder at måle ulighed på sundhedsområdet på. Man kan se på forskelle i gennemsnitlig levealder for forskellige erhvervsgrupper, på sygdomsbetinget fravær fra arbejdsmarkedet, antallet af indlæggelser på sygehusene, medicinforbrug eller sundhedsadfærd (fx rygning og alkoholforbrug).

Uligheden påvirkes betydeligt af offentlige ydelser, der fordeles efter behov og derfor især reducerer uligheden for de dårligst stillede. Det gælder navnlig indkomstoverførslerne. Også skatterne påvirker uligheden. I det omfang beskatningen er progressiv dvs. belaster højere indkomster mere end lavere, reduceres uligheden også herigennem. Omvendt med fx afgifter, som vender den tunge ende nedad.

Som vist i nedenstående tabel er det især indkomstoverførslerne, som reducerer indkomstuligheden i Danmark.

Tabel: Ulighed i indkomstfordelingen før og efter påvirkningen fra overførselsindkomster og skatter. Gini-koefficient 2016(10)

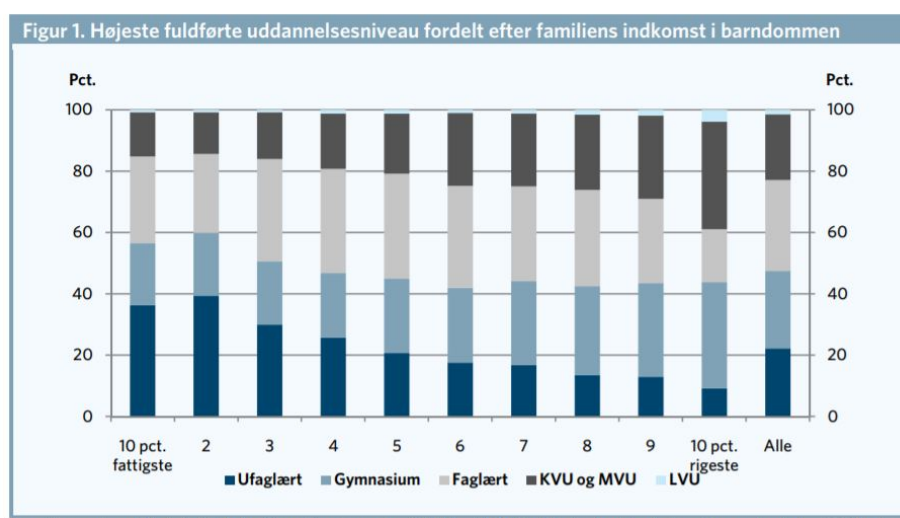
	Gini-koefficient
Erhvervsindkomst (før overførsler)	45 ¹¹
Bruttoindkomst (efter overførsler, før skat)	32 ¹²
Disponibel indkomst (efter skat)	28 ¹³

3. Økonomisk og social betydning af ulighed

Fattigdom og ulighed betyder, at dårlige levevilkår forhindrer de økonomisk dårligere stillede - og selvsagt især de fattigste - at udnytte deres evner fuldt ud, fx på grund af ufrivillig arbejdsløshed, dårligere uddannelse og ringere helbred. De lider ikke blot selv et tab hermed, samfundet gør det også, for så vidt som hele det økonomiske potentiale i samfundet ikke bliver udnyttet.

Parallelt og ofte sammenhængende med den økonomiske ulighed findes også en skæv fordeling af andre levevilkår og livschancer/-risici. Således er uddannelsesmulighederne i det danske samfund fordelt ulige, hvilket dels afspejler den økonomiske ulighed og dels er med til at fastholde denne. For unge fra lavindkomstfamilier, hvor forældrene også har en lav uddannelse, er risikoen meget stor for selv at få en lav uddannelse, mens chancen for at få en videregående uddannelse er så meget desto større for unge, hvor forældrene selv har en videregående uddannelse og høj indkomst.

Figur: Højeste fuldførte uddannelsesniveau fordelt efter familiens indkomst i barndommen(11)

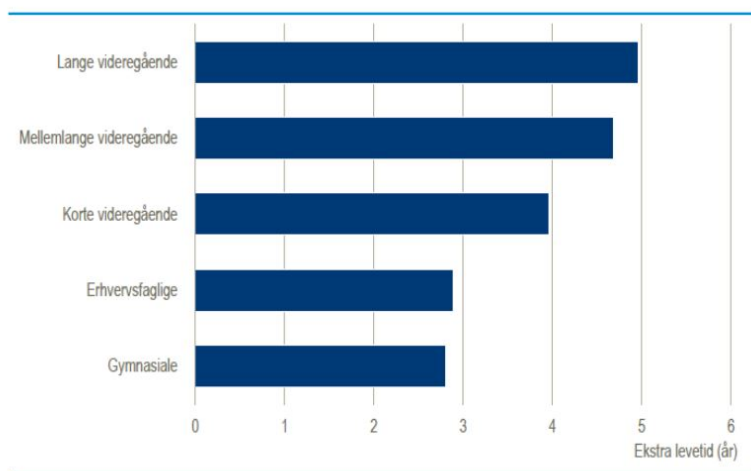

Anm: Figuren viser det højeste fuldførte uddannelsesniveau blandt 25-årige i 2008 fordelt efter familiens indkomstgruppe i perioden 1993-1997 (dvs. i 10-14 års alderen), jf. boks 1.
Kilde: AE på baggrund af Lovmodellens datagrundlag.

Men børn fra de fattigere familier er ikke blot dårligere uddannet. Der er også social skævhed i fordelingen af beskæftigelse/ledighed, idet der er en betydelig større risiko for, at børn fra fattige familier bliver ledige, kommer på kontanthjælp eller bliver førtidspensionister.

Endelig er der også social skævhed og ulighed i sundhed, hvilket fx viser sig i betydelige forskelle i gennemsnitlig levealder. Således kan lønmodtagere med højere indkomst og uddannelse i gennemsnit forvente at leve betydeligt længere end deres mindre velstående og veluddannede kolleger.

Figur: Ekstra levetid i forhold til grundskoleuddannede for 30-årige i forskellige uddannelsesgrupper. 2011/2015 (12)

Anm.: Restlevetiden er beregnet som 5-års gennemsnit for perioden 2011/2015.

Den sociale ulighed i befolkningens sundhedstilstand viser sig også ved, at den økonomiske mindrebedemlede og dårligere stillede del af befolkningen både har større medicinudgifter, går mere til alment praktiserende læge og bliver mere indlagt på sygehuset. Forskelle i livsstil spiller ind her, men nok så væsentligt afspejler ulighed i sundhed også forskelle, hvad angår arbejdsmiljø.

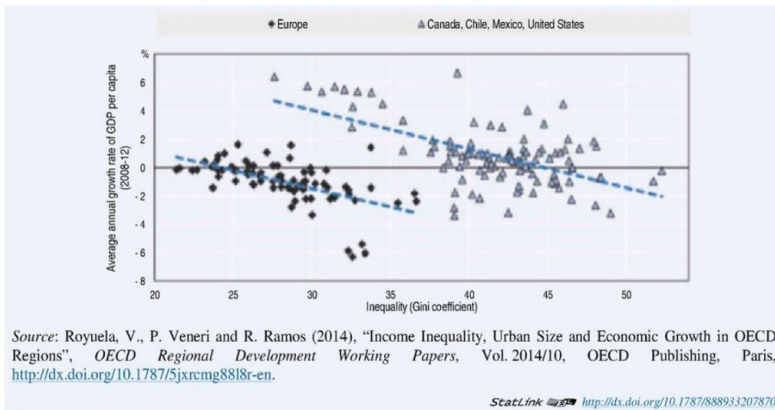
4. Ideologisk betydning af ulighed og fattigdom i neoliberalismen

En neoliberalistisk inspireret socialminister fra Venstre fremkom på et tidspunkt med en hyldest til ulighed: "Uligheden er der. Og uligheden må gerne blive større, for det skaber dynamik i samfundet".(13) I dag høres tilsvarende synspunkter allermest fra Liberal Alliance, hvor man i denne forstand ligefrem taler om "den gode ulighed".(14) Lignende synspunkter høres fra den neoliberalistiske tænketank CEPOS: "Jo større omfordelingen bliver, jo større moralsk forfald".(15) Ulighed er altså sundt - lighed skaber fordærv. Postulatet om øget vækst og velstand gennem øget ulighed udbygges ofte af neoliberalister med, at det trods øget ulighed alligevel bliver alle til gavn, fordi den øgede velstand forplanter sig ned i samfundet - også til dem i bunden. Dette kaldes i mere akademiske, neoliberalistiske termer for nedsivningseffekten eller 'Trickle-down effect'.

Disse opfattelser er imidlertid ideologiske og ikke empirisk begrundet. De internationale økonomiske organisationer OECD og IMF har i empiriske studier undersøgt sammenhængen mellem ulighed og vækst og IKKE fundet belæg for den neoliberalistiske opfattelse. Tværtimod har de fundet en negativ sammenhæng mellem øget ulighed og vækst, idet væksten bremses og hurtigere ophører, hvis uligheden stiger.

Velstanden vokser ikke hurtigere, hvis uligheden øges. Tværtimod vokser samfundskagen langsommere, hvis den skæres mere ulige. Og OECD-undersøgelsen omfatter såvel I- som U-lande og har fundet den samme sammenhæng, om end den negative effekt på væksten ikke er helt så stor i I-lande som i U-lande, men konklusionen gælder altså OGSÅ for I-lande.(16)

Figur: Indkomst ulighed og vækst i OECD-regioner 2008-12 (17)

Også teorien om at øget indtjening i toppen af indkomstskalaen vil 'sive ned' til dem på bunden, kan der stilles væsentlige spørgsmål ved. I stedet for at blive forbrugt eller investeret kan højere indkomster anvendes til at akkumulere rigdom i form af formue, der så giver yderligere kursgevinster og indtægter fra aktiver - hvilket fører til endnu højere ulighed med hensyn til indkomst og formue. Dvs. at velstandstigningen IKKE 'siver ned'. Selv hvis BNP vokser, betyder øget produktion således ikke nødvendigvis højere realindkomst for alle. I stedet kan den øgede velstand akkumuleres hos de i forvejen mest velstående.(18)

5. Ulighed og fattigdom i konkurrencestaten(19)

Der er gennem de seneste årtier sket en forandring af velfærdsstaten hen imod en konkurrencestat. Begrebet konkurrencestat er herhjemme mest kendt fra Ove Kaj Pedersen.(20) Herved forstår han en stat, som har det overordnede formål at fremme konkurrenceevnen for erhvervslivet, ruste og mobilisere borgere, virksomheder og offentlige sektor til den globale konkurrence.

Der er på en lang række punkter stor forskel på velfærdsstat og konkurrencestat, ikke mindst den at en lang række af reformerne i konkurrencestaten har haft til hensigt at rulle velfærden tilbage. Der gør sig også en stor forskel gældende hvad angår arbejdsmarkeds- og socialpolitik. Med konkurrencestaten har den såkaldte 'workfare'-politik og de udbudsøkonomiske reformer fået en central plads i arbejdsmarkedspolitikken.

I konkurrencestaten er pligten til at stå til rådighed for arbejdsmarkedet og finde arbejde (arbejdspligten) således noget helt centralt. Denne fokus på at få ledige i arbejde indebærer et politikskifte fra 'welfare' til 'workfare'.(21) Nærmere bestemt betyder det, at arbejdsmarkeds- og socialpolitikken omlægges fra at lægge vægt på forsørgelse, indkomstsikring og ret til beskæftigelse til i stigende grad at lægge vægt på at stå til rådighed, på aktivering og øget arbejdsudbud.

Et andet centralt aspekt af konkurrencestatens økonomiske politik er såkaldte 'udbudsøkonomiske reformer', der har til formål at øge arbejdskraftudbuddet og sikre arbejdskraftforsyningen til erhvervslivet. Økonomien og virkemidlerne til her at få flere ud på arbejdsmarkedet og i job handler ikke mindst om at forringe velfærden gennem nedskæring af og stramning af adgang og vilkår til ydelser for ledige.

Arbejdsmarkeds- og socialpolitikken i Danmark er velforsynet med eksempler på 'workfare'-politik og udbudsreformer. Workfare-strategien vandt indpas i Danmark i løbet af 90'erne under Nyrup-regeringen. Eksempler herpå er Arbejdsmarkedsreformen i 1994 og Aktivloven i 1998, som i flere

omgange reducerer dagpengeperioden. Workfare-politikken fortsættes i 00'erne af VK-regeringen. Fx flyttes kontanthjælpsmodtagere fra Socialministeriet over i Beskæftigelsesministeriet for at understrege, at målet ikke er forsørgelse, men job. Og økonomiske incitamentter til at finde arbejde bringes i stigende grad i anvendelse over for kontanthjælpsmodtagere gennem de såkaldte 'fattigdomsydelser' (kontanthjælpsloft og starthjælp). I 10'erne forkortes dagpengeperioden igen - nu fra fire til to år.

Fra midten af 00'erne kommer der også fart på udbudsreformer. Det første store eksempel er 'Velfærdsaftalen' fra 2006, som forhøjer efterløns- og pensionsalderen. Denne forhøjelse fremskyndes allerede i 2011 i 'Tilbageføringsreformen'.

Herefter vælter det frem med udbuds-økonomiske reformer i 10'erne:

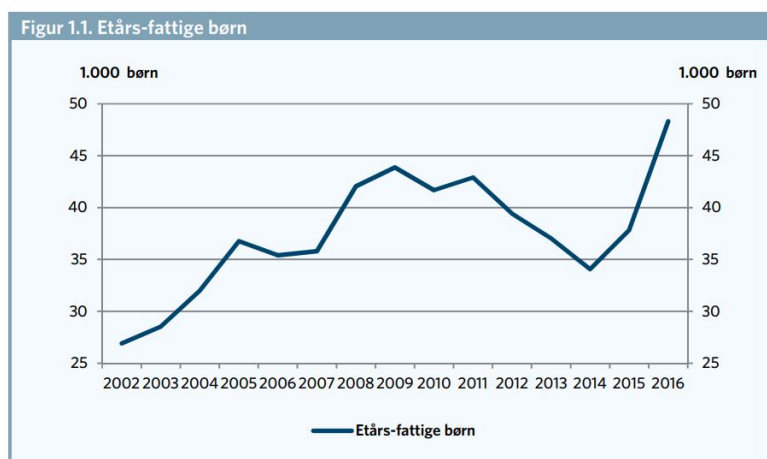
- Førtdspensions- og fleksjobreformen fra 2012, der begrænser adgang til førtdspension.
- Kontanthjælpsreformen fra 2013, der reducerer ydelsen for unge under 30.
- Sygedagpengereformen fra 2014, der sigter på 'jobafklaring' for 'almindeligt syge' allerede efter et halvt år.

Også en række skattereformer har - primært under VK-regeringen - haft som erklæret del af formålet at øge arbejdskraftudbuddet.

6. Udviklingen i fattigdom i Danmark

Ifølge Danmarks Statistiks nye fattigdomsmål var der som nævnt i 2016 lidt over 225.000 fattige, svarende til omkring fire procent af befolkningen. Mens lidt over otte procent "var i risiko" for fattigdom med en lavindkomst. Ifølge en tilsvarende opgørelse fra SRSF-regeringens ekspertgruppe om fattigdom steg fattigdommen fra 2002 frem til 2016 fra lidt under 100.000 personer til omkring 200.000 personer. En stigning i den egentlige fattigdom på omkring 110 procent på lidt under 15 år.

Figur: Udviklingen i antal 1 års fattige ifølge SRSF - regeringens fattigdomsgrænse(22)

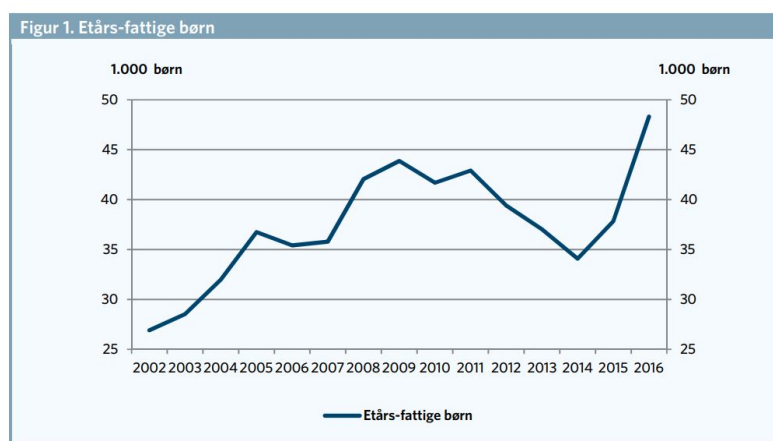
Anm: Se definition fattigdomsgrænse i boks 1.1.
Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre.

Fattigdom målt ved antal etårs fattige er steget i to omgange. Først efter VK-regeringens indførelse af det første kontanthjælpsloft fra 2001 til 2011 samt indførelse af en særlig lav startydelse for indvandrere. Herefter stopper stigningen i fattigdommen, da SRSF-regeringen afskaffer fattigdomsydelserne i 2012, men antallet af fattige forbliver dog på samme niveau. Og så begynder fattigdommen igen at stige igen, da V-regeringen og VLAK-regeringen kommer til og indfører det næste, såkaldt 'moderne' kontanthjælpsloft, 225 timers reglen samt genindfører en lav integrationsydelse for indvandrere.

Et særligt ondartet aspekt er, når fattigdommen rammer børn. Et barn har ikke selv indflydelse på den situation, der har gjort, at forældrene er kommet i en vanskelig økonomisk situation. Og et barn kan ikke selv gøre noget for at komme ud af situationen. Og børnefattigdom kan have negative konsekvenser for børns levevilkår under opvæksten, såvel som for deres muligheder senere i livet.(23)

SRSF-regeringens ekspertgruppe fandt for året 2010, at efter etårskriteriet omfattede børnefattigdommen 42.000 børn svarende til tre og en halv procent af alle børn.

Figur: Antal et års fattige børn 02-16(24)

Anm: Se definition fattigdomsgrænse i boks 1.
Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre.

Baggrunden for stigningen i 00'erne er VK-regeringens første kontanthjælpsloft og første lave udlændingeydelser. Efter ophævelsen af disse 'fattigdomsydelser' i 2012 faldt børnefattigdommen igen frem til 2016, hvor den borgerlige regerings 'nye fattigdomsydelser' igen har fået børnefattigdommen til at stige. Det samlede antal etårs børnefattige lå i 2016 på op mod 50.000. En dugfrisk undersøgelse fra AE-rådet viser, at antallet af etårs fattige børn i 2017 er steget yderligere til op mod 65.000.(25)

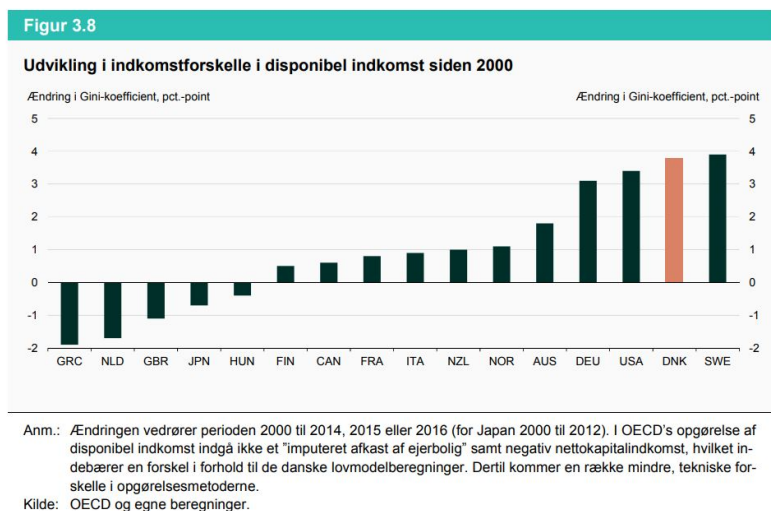
7. Udviklingen i uligheden i Danmark

Det må på den ene side anerkendes, at den økonomiske ulighed som sådan ikke ligger højt i Danmark i international sammenligning. Dette skyldes, at det under opbygningen af Velfærdsstaten i de sidste årtier af forrige århundrede lykkedes at reducere uligheden til et lavt niveau på mellem 20

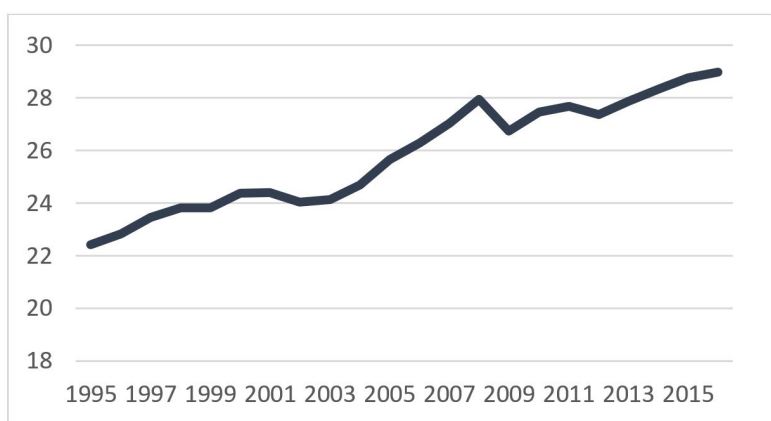
og 22 procent. MEN: På den anden side er Danmark i perioden siden år 2000 til gengæld et af de lande, hvor indkomstuligheden er steget mest.

Figur: Sammenligning mellem forskellige lande af forskelle i udvikling i disponibel indkomst siden 2000 (26)

Og siden 1995 er uligheden i Danmark steget med lidt under 30 procent. Stigningen er navnlig sket under VK-regeringen i 00'erne, hvor uligheden fra 2002 til og med 2011 steg med 15 pct.

Figur: Gini-koefficient i Danmark 1995 - 2016, disponible indkomst. Danmarks Statistik(27)

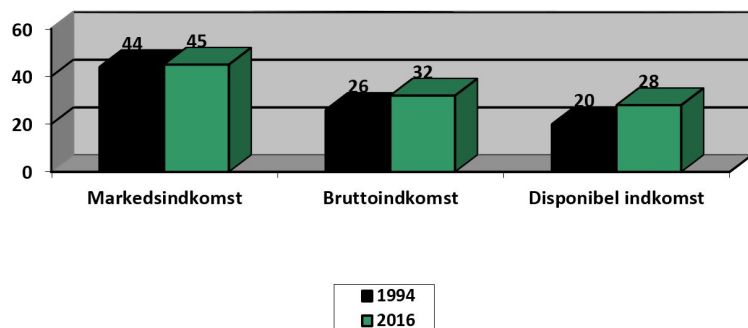

Hovedårsagen til den stigende ulighed er især de i perioden af såvel borgerlige som af socialdemokratiske regeringer gennemførte skattereformer, som har givet både de absolut og relativt største skattelettelser til de højere indkomster. Den næststørste årsag til den stigende ulighed i perioden er, at indkomstoverførslerne er blevet klart mere ulige på grund af de arbejdsmarkeds- og socialreformer, som er gennemført i perioden med det formål at reducere overførselsindkomsternes størrelse i forhold til lønindkomsterne.

Regeringernes målbevidst politik for at svække omfordelingen gennem lavere satser for overførselsindkomster og navnlig gennem ringere progression i skattesystemet er altså årsagen til

den stigende ulighed såvel som til den stigende fattigdom.

Figur: Indkomstforskellene i markedsindkomst, bruttoindkomst og disponibel indkomst 1994-2016(28)

NOTER:

1) Denne artikel bygger på Lund, Henrik Herløv: **Fattigdom og ulighed på fremmarch i konkurrencestaten - en dokumentation. Rapport, 102 s. Okt. 2018.**

<http://www.henrikherloevlund.dk/artikler/Fattigdomogulighedpaafremmarch.pdf>

2) Den danske ordbog: **Fattig.** <https://ordnet.dk/ddo/ordbog?query=fattig>

3) Jf. CASA m.fl.: **"Notat om fattigdomsmål og fattigdomsgrænse", s. 5 (2010)**

<http://www.casa-analyse.dk/files/rapporter-social-arbejdsmarked/2010/danskfattigdomsgrænse.pdf>

4) Jf. CASA m. fl: **Foran anførte notat, s. 6 for oven.**

5) Jf. Jyllandsposten: **Sådan måler Danmarks Statistik fattigdom. 15.07.18.**

<https://jyllands-posten.dk/politik/ECE10753567/fakta-saadan-maaler-danmarks-statistik-fattigdom/>

6) Kilde: **Økonomi og Indenrigsministeriet: Familiernes økonomi - fordeling, fattigdom og incitament, s. 83.**

<https://oim.dk/media/18610/familiernes-oekonomi-2015.pdf>

7) Jf. Hansen, Finn Kenneth: **Notat om fattigdom og ulighed i Danmark, s. 20 ff.**

<http://www.casa-analyse.dk/wp-content/uploads/2017/06/ulighed-og-fattigdom-notat-09.02.-2017.pdf>

8) Jf. Ploug; Niels: **Social ulighed. Forlaget Columbus. s.51 ff. 2006.**

9) Oven anførte værk, s. 67 ff.

10) Inspireret af tabel i Hansen, Finn Kenneth: **Ulighed og fattigdom i Danmark.**

<https://www.cepos.dk/oevrigt-materiale/undervisningsmateriale/ulighed-og-fattigdom->

m-i-danmark

11) Kilde: Baadsgaard, Mikkel: Børns baggrund har enorm betydning for uddannelse. AE-rådet, 20.11.10.

https://www.ae.dk/sites/www.ae.dk/files/dokumenter/analyse/ae_borns-baggrund-h-r-enorm-betydning-for-uddannelse.pdf

12) Kilde: Danmarks Statistik: Befolkningens udvikling 2015.

<http://www.dst.dk/Site/Dst/Udgivelser/GetPubFile.aspx?id=20715&sid=befudv2015>

13) Jf. Bergh, Orla og Niels Ditlev: Socialministeren står fast på ulighed. Jyllandsposten, 20.09.05.

<https://jyllands-posten.dk/indland/ECE3809371/Socialministeren-st%C3%A5r-f-st-p%C3%A5-ulighed/>

14) Jf. Olsen, Joachim B: Den gode ulighed. TV2, 06.10.16.

<http://nyheder.tv2.dk/politik/2016-10-06-den-gode-ulighed>

15) Ågerup, Martin: Den retfærdige ulighed, s 41.

16) OECD: " In It Together - Why Less Inequality Benefits All". 2015.

https://read.oecd-ilibrary.org/employment/in-it-together-why-less-inequality-benefits-all_9789264235120-en#page70

17) OECD: " In It Together - Why Less Inequality Benefits All", s. 68. 2015.

https://read.oecd-ilibrary.org/employment/in-it-together-why-less-inequality-benefits-all_9789264235120-en#page70

18) Jf. Lund, Henrik Herløv: Opgør med neoliberalistisk økonomisk teori og politik, s. 50 - 51. 2017.

<http://www.henrikherloevlund.dk/artikler/Neoliberalistiskoeconomiskteoriogpolitik.pdf>

19) Dette afsnit trækker på Lund, Henrik Herløv: Kritik af konkurrencestaten (O.K. Pedersen). August 2018.

<http://www.henrikherloevlund.dk/artikler/Kritikafkonkurrencestaten.pdf>

20) Jf. Pedersen, Ove Kaj: Konkurrencestaten. 2011 og jf. Pedersen, Ove Kaj: Reaktionen tid. 2018.

21) For en uddybning af begrebet "workfare" og "workfarepolitik", se Lund, Henrik Herløv: Fra welfare til workfare.

<http://www.henrikherloevlund.dk/artikler/MetteFrederiksenfrawelfaretilworkfare.pdf>

22) Jf. AE - rådet: Fordeling og levevilkår 2017, s. 11.

https://www.ae.dk/sites/www.ae.dk/files/dokumenter/publikation/ae_den-stigend-polarisering-rammer-boernene.pdf

23) Jf. SRSF - regeringens ekspertgruppe, En dansk fattigdomsgrænse, s. 137.

<https://www.ft.dk/samling/20121/almdel/sou/bilag/263/1257640.pdf>

24) Kilde: Juel, Jonas Schytz: Kontanthjælpsloftet øger antallet af fattige børn i hele landet, s. 2.

<https://www.ae.dk/analyser/kontanthjaelpsloftet-oeger-antallet-af-fattige-boern->

i-hele-landet

25) Jf. Caspersen, Sune: Sørgelig rekord: Der har aldrig været flere fattige børn. AE-rådet, 03.12.18.

https://www.ae.dk/sites/www.ae.dk/files/dokumenter/analyse/ae_sorgelig-rekord-der-ar-aldrig-vaeret-flere-fattige-born.pdf

26) Kilde: Fordeling og incitament 2018, s. 70.

27) Kilde: Danmarks Statistik, statistikbanken: Ulighedsmål målt på ækvivaleret disponibel indkomst efter kommune, ulighedsmål og tid, tabel IFOR41.

<http://www.statistikbanken.dk/ifor41>

28) Kilde: Fordeling og incitament 2018, s. 67 og 82.